

Der Transportoffizier (T.O.)

Stockholm, 26.10.1942

beim Militärattaché

Tgb.Nr. 2523/42.

Till

Kgl. Järnvägsstyrelsen

Militärbyrån

S t o c k h o l m

(doppelt)

Betr.: Gepäck der Urlauber, besonders Heringfässer, in Urlauberzügen Narvik-Deutschland.

Bezug: Schreiben Militärbyrån Ty 12/42 vom 6.10.42 mit Rapport Zugkontrolle Luleå vom 2.10.42.

Auf Grund des Bezugsschreibens des Militärbüros und des beigefügten Reports aus Luleå habe ich die zuständigen deutschen Transportdienststellen angewiesen, dafür zu sorgen, dass in Zukunft Heringfässer nicht mit in die Abteile und überhaupt nicht in die Personenwagen genommen werden dürfen.

Die Situation ist jedoch die, dass in den Narvik-Urlauberzügen nur ein Gepäckwagen läuft, der durch anderes Reisegepäck bereits vollständig ausgenutzt wird, so dass eine Unterbringung der ominösen Heringfässer in dem Gepäckwagen nicht mehr möglich ist. Dass das so ist, davon hat sich, soviel mir mitgeteilt wird, auch die Station Hälsingborg F kürzlich erneut überzeugt.

Da die Mitnahme von Heringen den aus Norwegen nach Deutschland reisenden Urlaubern nicht verwehrt werden kann und soll, könnten die dadurch entstehenden Schwierigkeiten nur dadurch beseitigt werden, dass, ebenso wie in den Orlo-Urlauberzügen, auch in den Narvik-Zügen jeweils ein besonderer Wagen (Gepäck- oder G-Wagen) mitgeführt wird.

Da, wie mir bekannt ist, eine Verstärkung der Narvikgarnitur nicht ohne weiteres möglich ist, würde die ganze Frage am besten dadurch gelöst werden, dass die Narvik-Urlauberzüge, zum mindesten auf der Fahrt nach Süden, über Boden geführt werden, so wie das bereits nach Fertigstellung der Elektrifizierung der Strecke Jörn - Boden Anfang dieses Jahres beabsichtigt war, dann aber bisher noch nicht zur Ausführung gekommen ist.

Durch die

Durch die Führung über die elektrische Strecke würden mit einem Schlage auch andere Schwierigkeiten behoben werden können, indem eine Verstärkung des Narvik-Urlauberzuges möglich wäre und eine Erhöhung der Urlauberzahlen aus Narvik erfolgen könnte, ein Wunsch, der seitens des Wehrmachtbefehlshabers Norwegen in den letzten Monaten wiederholt dringend geäußert worden ist. Ich habe die Erfüllung dieses Wunsches zu wiederholten Malen bereits won mir aus abgelehnt, weil ich die Einlegung eines 4. Narvik-Urlauberzuges wöchentlich in Anbetracht der angespannten Betriebslage nicht glaubte beantragen zu können.

Für baldige sehr gefällige Stellungnahme zu Vorstehendem wäre ich dankbar.

Mauri
Major

beträffande transport av sill såsom resgods från Norge.

Järnvägstransport av fisk från Norge till Tyskland förekommer i betydande omfattning, dels såsom vagnslastgods, dels såsom resgods. De flesta såväl militära som civila resande från Norge medföra sill såsom handbagage eller inskrivet resgods. Frånsett alla reflexioner med avseende på försörjningsläget i Norge bereder denna silltrafik de svenska järnvägsmyndigheterna allvarliga bekymmer, dels med hänsyn till omfattningen av "sillbagaget", dels på grund av de skador på vagnmaterielen och den otrevnad för trafikanterna som framkallas därav att emballaget mycket ofta läcker, varigenom en ytterst besvärande lukt sprides.

Allmänna trafiken.

I ordinarie tågförbindelsen 37-1891-11 har dagligen färdats resande, som i kupéerna medfört sillkaggar som handresgods. Kaggarna hava ofta läckt med påföljd att silllake utspillts i vagnarna. Det har härvid förekommit, att resande i Göteborg C vägrat taga plats i viss vagn på grund av dålig luft i vagnen, förorsakad av utspild silllake. I anledning av talrika klagomål har järnvägsstyrelsen den 5. juni tillskrivit Norges statsbanor och under åberopande av gällande internationella bestämmelser (IFP, 23/11 1933, artikel 14 § 1) anhållit att man redan å påstigningsstationerna ovillkorligen skulle vägra resande i sitt- och sovvagnar att medföra dessa sillkaggar, som uppenbarligen medförde obehag för medresande och förminskade personvagnarnas användbarhet. Norska statsbanorna utfärdade den 15. juni härav betingade föreskrifter.

Regelbundna förseningar i tågen från Norge föranledde sedermera undersökning, som utvisade att visserligen hade sillkaggarna försvunnit såsom handresgods men förekommo nu såsom inskrivet resgods. I ovan angivna tåglägenhet befordrades dagligen mellan 200 - 400 kolli "Wehrmachtreisegepäck" direkt inskrivet från norska till tyska stationer och huvudsakligen bestående av sillkaggar. Då största delen av detta resgods var "oledsagat", dvs. icke åtföljt av resande i tåget, innebar detta sådana tullformaliteter, att tågförseningar på 1 - 2 timmar från Mon blevo regel. Med anledning härav går numera i tåget en särskild godsvagn, huvudsakligen lastad med sillkaggar. Denna vagn går fr.o.m. den 2. november plomberad från Mon till Hälsingborg, varigenom förseningsorsaken undanröjts.

Permittenttrafiken.

I ett tidigt skede av permittenttrafiken visade det sig, att ~~oväntade~~ permittenter såväl från Oslo som Narvik i mycket stor utsträckning medförde sillkaggar. I Oslo-tåget har särskild vagn måst insättas för dessa sillkaggar och önskemålet om förstärkning av även Narvikståget för samma ändamål har länge varit trängande, emedan Narvikstågsättets resgodshyllor, korridorer, tamburer och plattformar till bristningsgränsen äro fulla med utrustning och bagage, bland vilket de ominösa sillkaggarna äro förhärskande, till men för såväl personvagnens inredning som de resandes trevnad. Styrelsen har upprepade gånger hos TO påtalat olägenheterna av sillkaggarna, och därvid senast erhållit det svar, som i avskrift tillställts UD. Med hänsyn till tågvikten är det icke möjligt att förstärka Narvikstågsättet med särskild vagn för sillkaggarna.

Meromskrivna sillkaggar bereder trafiken avsevärda olägenheter, och förekomsten av dessa silltransporter äro ett stående irritationsmoment. Mtr den 27. november 1942.

P.M.

Die im P.M. vom 18.12.42 - übergeben am 19.12. nachm. - erhobene Beschwerde wird seit einigen Wochen auf Grund der Vorstellungen des Majors v. Horn beim T.O. des Militärattachés von diesem mit dem Transportchef beim Wehrmachtbefehlshaber Norwegen verhandelt.

Auf Grund des P.M. vom 18.12. ist der stellv. Chef des Generalstabes des Wehrmachtbefehlshabers Norwegen fernmündlich und schriftlich dem Mil.Att. um beschleunigte zufriedenstellende Lösung gebeten worden Untersuchung und Neuregelung ist Mil.Att. zugesagt. Es muss aber darauf hingewiesen werden, dass eine Abänderung innerhalb weniger Tage so deshalb nicht möglich ist, weil die Urlauber Tage nach Narvik u. sogar mehr als eine Woche - unterwegs sind, um die Urlauberzüge zu erreichen.

Zu der Mil.Att. gemachten mündlichen Mitteilung, deutsche Soldaten hätten während der Fahrt durch Schweden Heringe an die schwedische Bevölkerung verkauft, wäre Mil.Att. für diesbezügliche Befragung der schwedischen Begleitoffiziere dankbar. Sollte sich nach deren Zeugnis die Angabe bestätigen, werden die in Frage kommenden deutschen Transportführer schärfstens wegen Pflichtversäumnis zur Verantwortung gezogen werden, wie es bereits in einigen Fällen geschehen ist.

Stockholm den 21.12.42.

Stockholm den 21 december 1942.

Förtroligt.

2 bil.

Broder,

En fråga, som på sista tiden blivit en källa till avsevärd irritation för den svenska allmänheten är - såsom framgått av pressen - de transporter av norsk sill, som försiggå med permittenttågen från Norge till Tyskland. Praktiskt taget varje permittent, som från Norge begär sig till Tyskland, medför numera under resan genom Sverige en eller flera kaggar sill.

Dessa silltransporter väcka även svårigheter av järnvägsteknisk natur; beträffande denna sida av saken ber jag att få hänvisa till i avskrift närlutna promemoria från Järnvägsstyrelsen.

Önskvärdheten av att silltransporterna med permittenttågen snarast måtte upphöra har av general Kellgren framhållits för tyske militärrättschefen vid ett samtal den 19 december. Kellgren överlämnade därvid en promemoria, vars text i avskrift närlutes. Muntligen underströk Kellgren också, att den svenska opinionen allvarligt reagerade mot silltransporterna. Han påpekade också, att fall inträffat, där tyska permittenter under färderna genom Sverige föredått medförda sillkaggar.

Det är att hoppas, att silltransporter med permittenttågen nu skola upphöra. En annan sak är, att det icke torde kunna förhindras, att export av sill och andra livsmedel alltjämt äger rum från Norge via Sverige till Tyskland inom ramen för den vanliga civila transitotrafiken.

Kumlin

Chargé d'Affaires von Post,

l i n.



Nbr Ty 72/42

Till

Transportofficeren hos Militärattachén,
Tyska legationen, Nybrogatan 21,
S t o c k h o l m .

Vid flera tillfällen har förekommit att tredje klass personvagnar i specialtågen framkommit till slutstationerna med stark slagsida och hoptryckta fjädrar. Då på grund härav såväl vagnskador som svåra olyckshändelser kunna inträffa, måste något göras för att förebygga detta. Alldenstund orsaken torde vara stor överbelastning, påpekas vikten av att högst tillåtna antal resande pr vagn respekteras och absolut förbud utfärdas för medförande av tyngre handbagage m.m. i ifrågavarande vagnar. Skulle ovanstående bestämmelser ej medföra önskat resultat, kan olägenheten till en del bortelimineras genom ett utbyte av vagnarnas vaggfjädrar. Kostnaden härför blir emellertid cirka 60.000:- kronor och nya fjädrar finnas ej på lager, utan måste beställas, och beräknas leveranstiden för ifrågavarande fjädrar till omkring 6 månader. Då ifrågavarande vagnar före avdelandet till specialtågen framförts i såväl svenska militärtåg som andra personförande tåg utan att någon anmärkning framkommit mot vagnarnas bärförmåga, anses att kostnaden för fjäderbytet bör belastas beställaren av ifrågavarande tåg. Stockholm den 30. december 1942.

KUNGL. JÄRNVÄGSSTYRELSEN

v. Horn